

National Helhedsplanlægning

Interessentinddragelse ifm. arealanvendelse og klimatilpasning

Fremtidige veje at gå i den danske
arealplanlægning

Søren Gram

VELUX FONDEN

AALBORG UNIVERSITET

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET
DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Prioritering af fremtidens arealanvendelse i Danmark

FORMÅLET:

- Overblik og debat om
arealanvendelsen i det åbne land
- Konflikter og kombinationsmuligheder
- Reguleringsformer

I DAG:

- * Udfordringerne
- * Metoden vi har anvendt
- * Resultaterne

Udfordringerne

- Større, vildere og mere sammenhængende naturarealer
- Landbrugsproduktionen ønskes opretholdt og intensiveret
- Skovrejsning; fordobling til 25% ift. 1990
- Fossile brændsler udfases 2050; biomasse, vindmøller, solceller
- Infrastruktur – især til transport – udvides
- Tilflytning til byerne; bebyggelser breder sig til det åbne land
- Flere sommerhus-, turisme- og fritidsområder
- Klimaforandringer;
 - havet æder sig ind på kysterne
 - områder inde i landet oversvømmes ved hyppigere skybrud

Prioritering af Fremtidens Arealanvendelse

Styregruppen

Finn Arler

AAU

Daniel Galland

AAU

Esben Munk Sørensen

AAU

Michael Søgaard Jørgensen

AAU

Lone Søderkvist Kristensen

KU

Niels Østergaard

Adj. Professor, Landinspektør

Bruno Sander

Landbrug & Fødevarer

Anker Madsen

Friluftsrådet

Lars Steffensen

Landdistrikternes Fællesråd

Thyge Nygaard

DN

Stine Lea Jacobi

Realdania

Fremtidspanel

- Anni Matthiesen, Venstre
- Christian Poll, Alternativet
- Henrik Dahl, Liberal Alliance
- Ida Auken, Radikale Venstre
- Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti
- Kirsten Brosbøl, Socialdemokratiet
- Maria Reumert Gjerding, Enhedslisten
- Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti
- Steen Gade, Socialistisk Folkeparti

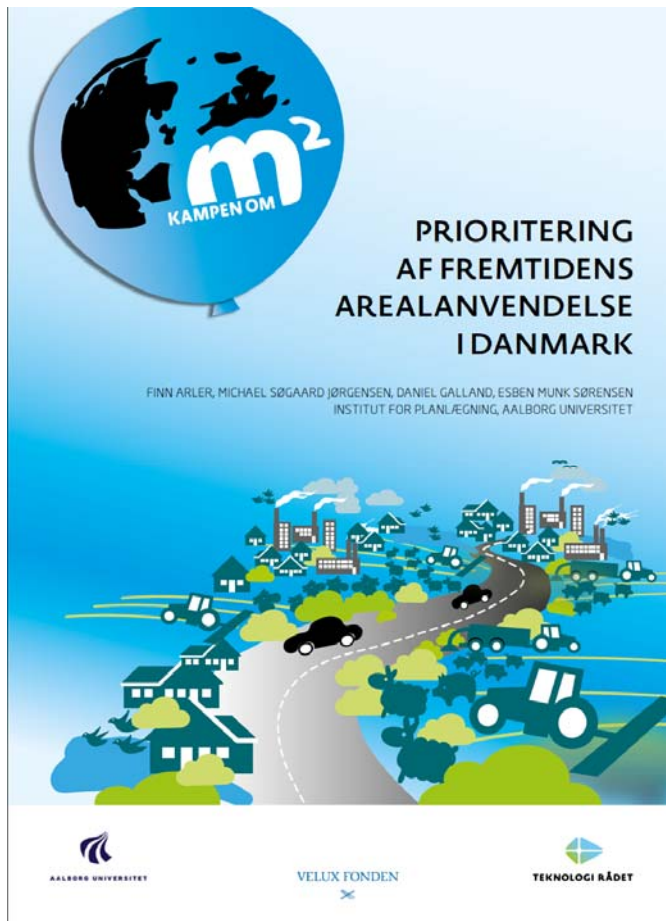
Dialogproces

- Workshop med interessenter Jan. 2015
- Workshop med lokale beslutningstagere April 2015
- Analyse udgivet Aug. 2015
- Borgertopmøde Jan. 2016
- 1. Folketingshøring April 2016
- 1. Seminar med Fremtidspanel Juni 2016
- 2. Folketingshøring Okt. 2016
- 2. Seminar med Fremtidspanel Nov. 2016
- Afsluttende konference om policy rapport Maj 2017

- Løbende møder med styregruppen og fremtidspanel
- Masser af mindre møder med aktører
- Løbende debatter, videnskabelige symposier, folkemøder, seminarer mm.

Rapportens disposition

1. Planlægningen af Danmarks areal – historie og værdier
2. De vigtigste former for arealanvendelse og drivkræfterne bag
3. Konflikter, kombinationer og synergier
4. Reguleringsmuligheder på forskellige niveauer
5. Scenarier for prioritering af arealanvendelsen

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Workshops med interessenter og lokale beslutningstagere

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET
DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Borgertopmøde

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Høring

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Lokale debatter

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Nogle resultater fra borgertopmødet

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Arealanvendelser

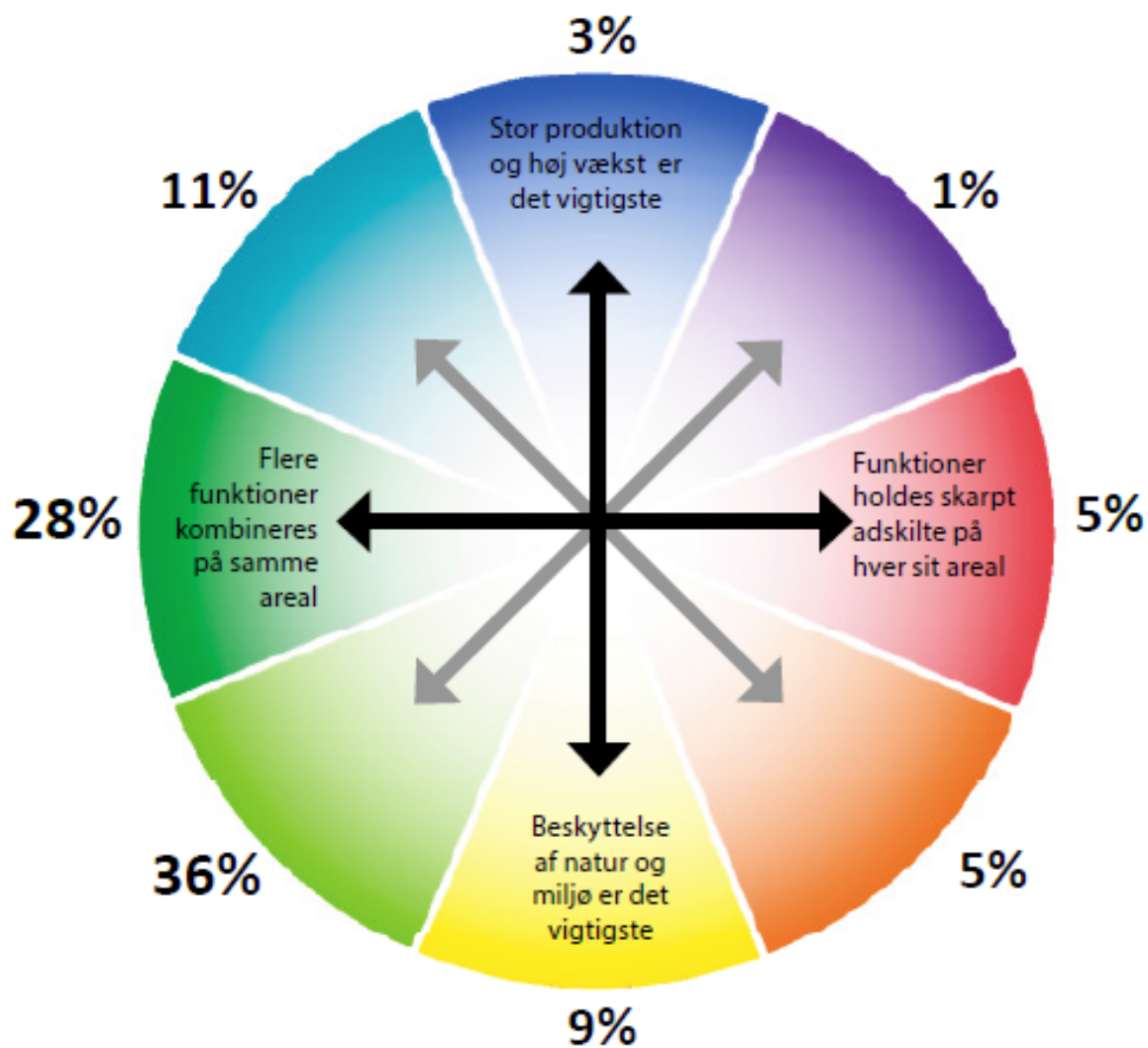
Anvendelsesform	I dag	Muligt 2050	Drivkraft
Landbrug	61 %	måske større	Mulig øget efterspørgsel
Energiproduktion på landbrugsjord	1 %	10 %	Biomasse til 100% VE
Skov	15 %	20-25 %	Vedtaget skovpolitik
Natur- og vådområder	12 %	25-30 %	Ønsker fra naturbeskyttelsesorganisationer, klimaforandring, vandrammedirektiv
Sommerhus- og fritidsområder	1 %	1,5 %	Øget velstand og turisme
Byområder	8 %	10 %	Urbanisering
Transport	2 %	3 %	Motorveje og tog
I alt	100 %	Mere end 130 %	➔ Valg eller kombination

Anvendelsesform	I dag	Muligt 2050	Drivkraft	Borgernes prioriteringer
Landbrug	61 %	Måske større	Mulig øget efterspørgsel	49 %
Energiproduktion på landbrugsjord	1 %	10 %	Biomasse til 100% VE	4 %
Skov	15 %	20-25 %	Vedtaget skovpolitik	18 %
Natur- og vådområder	12 %	25-30 %	Ønsker fra naturbeskyttelsesorganisationer, klimaforandring, vandrammedirektiv	16 %
Sommerhus- og fritidsområder	1 %	1,5 %	Øget velstand og turisme	2 %
Byområder	8 %	10 %	Urbanisering	9 %
Transport	2 %	3 %	Motorveje og tog	2 %
I alt	100 %	Mere end 130 %	➔ Valg eller kombination	100 %

Scenarier

hvilken retning ser du helst, at anvendelsen af Danmarks areal udvikler sig?

ANBEFALINGER

I et rigt land med mange ønsker er man nødt til at planlægge og styre udviklingen.

FÆLLES MÅL OG RAMMER

Staten må melde ud med en samlet national strategi og lægge rammerne fast. Strategien bør samordne mål og midler for de forskellige ministeriers regler.

Der er behov for en stærk landsplanindsats for at prioritere interesserne og udpege områder til forskellige formål. Det gælder for eksempel større områder med urørt natur, særligt værdifulde natur- og kulturlandskaber, klimasikring, placering af vindmøller og andre energianlæg, udviklingsområder og afviklingsområder.

Folketing og regering bør integrere hensynet til det knappe areal i en revision af love, regler og støtteordninger. Stærkere virkemidler skal udformes.

LOKALE HELHEDSLØSNINGER

Inden for rammerne af den nationale strategi er det i kommuneplanerne, de konkrete løsninger udformes.

De mange interesser kan bedst kombineres og forenes i planer, der indfører forskellige udviklingsmuligheder og vilkår i de enkelte lokalområder. Lokale helhedsplaner må bygge på dialog og forhandling med alle interessenter.

En sådan differentieret planlægning kræver dog, at kommunerne får stærkere virkemidler både til at indgå langtidsholdbare aftaler og regulere udviklingen i de forskellige områder.

Et tæt tværkommunalt samarbejde med statsligt medspil er nødvendigt.

EFTERSYN AF LOVENE

Der bør nedsættes en bred sammensat areal- og plankommission med det formål at foreslå forbedrede regler til forvaltningen af det åbne land.

Planloven og en lang række andre love bør underkastes et kritisk hovedeftersyn for at give kommunerne de bedst mulige redskaber til at forene de mange arealinteresser lokalt uden at tabe helheden af syne.

STØTTEORDNINGER

De mange støtteordninger og tilskud bør justeres sådan, at de bedre kan fremme den ønskede udvikling i lokale områder. Det gælder også afgifter og erstatninger. Naturbeskyttede områder bør fritages for ejendomsskat.

ENERGIPRODUKTION

Landbrugets restprodukter kan med fordel anvendes til at producere biogas. Behov for mere areal til energiproduktion kan begrænses ved energieffektivisering, brug af varmepumper, integration af solenergi i bygninger mv.

KLIMATILPASNING

Mulighederne for at kombinere klimatilpasning med naturgenopretning, rekreation og fritidsaktivitet bør udnyttes bedst muligt.

Folketinget skal tage stilling til erosion og oversvømmelse: Hvilke ejendomme og områder bør sikres? Hvor skal naturen gå sin gang, så kystens landskaber rykker ind i landet og de våde områder vokser?

GRØNT DANMARKSKORT

Udpegningsen af mere sammenhængende naturområder og grønne korridorer bør ske i tæt samarbejde mellem kommuner, stat og andre interessenter.

De udpegede områder bør friholdes for aktiviteter, der forringer muligheden for senere at virkeliggøre naturplanerne, og kommunerne behøver stærkere virkemidler for at realisere planerne.

Naturpleje som driftsgren bør gøres mere rentabel - med adgang for flere aktører.

ERSTATNINGSNATUR

I enkelte tilfælde kan arealer med beskyttede naturtyper erstattes med andre områder, der er større og samlet set bidrager mere til en rig og mangfoldig natur.

SKOVPOLITIK

Hvordan skal balancen være mellem produktion af træ, energi, naturværkskovdrift og urørt skov i fremtiden? Det er spørgsmål, der skal besvares politisk.

PLANLÆGNING I DET ÅBNE LAND

Opdelingen af Danmark i byzone, sommerhusområder og landzone er utilstrækkelig. Gennem kommuneplanlægningen bør det åbne land opdeles i områder, hvor der for hvert område sættes lokale mål og retningslinjer for arealanvendelsen og landzoneadministrationen. Dermed får kommunen og dens borgere et fælles grundlag for at fremme en ønsket udvikling.

Kommunen får samtidig et forbedret grundlag, både når der investeres i naturpleje, friluftsliv og flersidig anvendelse af samme areal, og når der skal tages stilling til grundejernes ansøgninger om landzonetilladelse. Og landmænd og ejere af fast ejendom får større investeringssikkerhed.

I områder, der udpeges som primære for landbrug og skovbrug, bør der også sikres miljørigtige placeringer til moderne produktionsanlæg for at undgå nabokonflikter og unødigt transport gennem landsbyer og på offentlige veje.

JORDFORDELING OG JORDPULJER

Aftaler om jordfordeling er et velegnet redskab til at skabe bedre balance mellem forskellige formål.

Landmænd kan bytte sig til mere robuste og sammenhængende marker og afhænde områder, hvor man i fremtiden ikke ønsker landbrugsudvikling.

Arealer kan frigøres f.eks. til mere skov, naturområder eller nye aktiviteter i det åbne land.

Det anbefales at både staten og kommunerne opretter puljer af opkøbt jord, der kan fremme jordfordeling og tilbydes i bytte for arealer, som ønskes anvendt til nye formål.

LANDBRUG OG MILJØ

Forbedrede kort over jordens evne til at optage og tilbageholde næringsstoffer kan bane vej for en bedre fordeling af landbrugsarealerne og samtidig frigøre mere marginal jord til naturprojekter og rekreative formål.

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

FÆLLES MÅL OG RAMMER

Staten må melde ud med en samlet national strategi og lægge rammerne fast. Strategien bør samordne mål og midler for de forskellige ministeriers regler.

Der er behov for en stærk landsplanindsats for at prioritere interesserne og udpege områder til forskellige formål. Det gælder for eksempel større områder med urørt natur, særligt værdifulde natur- og kulturlandskaber, klimasikring, placering af vindmøller og andre energianlæg, udviklingsområder og afviklingsområder.

Folketing og regering bør integrere hensynet til det knappe areal i en revision af love, regler og støtteordninger. Stærkere virkemidler skal udformes.

LOKALE HELHEDSLØSNINGER

Inden for rammerne af den nationale strategi er det i kommuneplanerne, de konkrete løsninger udformes.

De mange interesser kan bedst kombineres og forenes i planer, der indfører forskellige udviklingsmuligheder og vilkår i de enkelte lokalområder. Lokale helhedsplaner må bygge på dialog og forhandling med alle interessenter.

En sådan differentieret planlægning kræver dog, at kommunerne får stærkere virkemidler både til at indgå langtidsholdbare aftaler og regulere udviklingen i de forskellige områder.

Et tæt tværkommunalt samarbejde med statsligt medspil er nødvendigt.

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

KLIMATILPASNING

Mulighederne for at kombinere klimatilpasning med naturgenopretning, rekreation og fritidsaktivitet bør udnyttes bedst muligt.

Folketinget skal tage stilling til erosion og oversvømmelse: Hvilke ejendomme og områder bør sikres? Hvor skal naturen gå sin gang, så kystens landskaber rykker ind i landet og de våde områder vokser?

GRØNT DANMARKSKORT

Udpegningen af mere sammenhængende naturområder og grønne korridorer bør ske i tæt samarbejde mellem kommuner, stat og andre interessenter.

De udpegede områder bør friholdes for aktiviteter, der forringer muligheden for senere at virkeliggøre naturplanerne, og kommunerne behøver stærkere virkemidler for at realisere planerne.

Naturpleje som driftsgren bør gøres mere rentabel - med adgang for flere aktører.

ERSTATNINGSNATUR

I enkelte tilfælde kan arealer med beskyttede naturtyper erstattes med andre områder, der er større og samlet set bidrager mere til en rig og mangfoldig natur.

Fremtidige analyser

Arealfordeling regionalt eller i kommuner
Specifikke brancher

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET

DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

Projektets hjemmeside

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET
DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION

FÆLLES OM
SAMFUNDETS
UDVIKLING

YDELSER

ARTIKLER

PROJEKTER

CASES

PUBLIKATIONER

NYHEDSBREVE

KONTAKT

Google™ Tilpasset søg

Prioritering af Danmarks Areal i Fremtiden

© oktober 1, 2014

I Danmark har vi behov for at prioritere den fremtidige anvendelse af landets areal. Byerne vokser ud i landskabet, der skal være plads til flere veje og jernbaner samtidig med, at landbrug og natur skal have plads. Der er besluttet store udvidelser af skovområder og mere vild natur og det stigende hav gør det danske areal mindre. I et tæt befolket land som det danske, er der lagt op til omfattende konflikter mellem mange modsætningsfyldte interesser.

www.tekno.dk

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET
DANISH BOARD OF
TECHNOLOGY FOUNDATION